

Tiedote 19.3.2021

Matkustamisen muutos avoimissa verkkoaineistoissa

Ihmisten liikkuminen on muuttunut keväästä 2020 lähtien enemmän kuin kertaakaan toisen maailmansodan jälkeen. Kuinka matkustajan kokemus ja liikkumisen olosuhteet ovat muuttuneet noin 100 vuodessa – ja voimmeko hyödyntää oppeja tulevaisuudessa? Kolme liikennealan Trafiiikki-museota– Forum Marinum, Suomen Ilmailumuseo ja Suomen Rautatiemuseo – päätti yhdistää voimansa ja koota verkkoon aineistoja matkustamisen muutoksesta.

Eri liikennealojen museot kamppailevat tallennuksessaan ja yleisötyössään samojen, aihepiiriä 2000-luvulla määrittäneiden ilmiöiden parissa. Näitä ovat muun muassa ilmastotietoisuus, maata pitkin –liike, sosiaalinen media ja omatoimimatkailu. Ennen korona-pandemiaa maailma avautui ja etenkin eurooppalaisten matkustus ulottui yhä kauemmaksi kotoa.

Katse menneisyyteen ja pitkän aikavälin kehitykseen tuo perspektiiviä myös nykypäivän tilanteeseen voimakkaiden murroskohtien keskellä. Museot lähestyivät alkukeväällä 2020 alkaneessa hankkeessa aihepiiriä monipuolisten kokoelmiensa kautta. Vanhat kuvat, esineet, aikataulut, liput ja muu autenttinen matkustajamateriaali tarjoavat nostalgisen matkan historiaan ja vaihtoehtoiseen matkustuskulttuuriin.

Kuinka matkustamisesta nautittiin silloin, kun se oli vielä harvoin mahdollinen ylellisyys? Muistatko vielä, millaisen lentolipun sait käteesi SpearAirin lennolle 1970-luvun alussa? Jäikö sinulle lapsuusmuistoja M/S Kristina Reginan leikkihuoneesta? Millaista oli jonottaa rautatieaseman lipunmyynnissä? Vai haluatko vain ihastella kuvia runsaista Finnairin business-luokan aterioista 1980-luvulla? 2020-luvun alussa huomaamme olevamme yhtäkkiä saman tilanteen äärellä kuin silloin, kun etenkin kansainvälinen liikkuminen oli harvojen etuoikeus.

Yhteisiä liikkumisen kokemuksia avoimeen käyttöön ja opetukseen

Nykykaikaisen liikenteen historia on meitä ajallisesti lähellä ja se onkin osa yhteiseksi koettua kulttuuriperintöä. Tämän vuoksi myös vanhojen aineistojen saaminen opetuksen, tutkimuksen ja harrastajien käyttöön on katsottu museoissa tärkeäksi.

Museoiden yhteistyössä on voimaa – oli sitten kyse kokoelmien haltuun ottamisesta tai niiden avaamisesta yleisölle. Hankkeessa jokainen museo digitoi ja asetti saataville kokoelmissa olevia aineistojaan – kuvia, esineitä, arkistoaineistoja – hakupalvelu Finnaan. Kaikki aineistot ovat museosta riippuen saatavilla lähdemerkinnällä varustettuna vähintään vapaaseen ei-kaupalliseen käyttöön.

Aineistoista koottiin erilaisia kokonaisuuksia, joiden pohjalta on toteutettu opetussuunnitelman mukaisia aineistopaketteja Finnan Luokahuoneeseen. Yläkouluille ja lukioille suunnatut tehtävät tarjoavat mahdollisuuden tarkastella matkustuksen osa-alueita eri näkökulmista, matkustamisen eri syitä ja seurauksia, matkailun kasvua ja sitä, miten matkustettiin ja miltä se tuntui.

Liikennealan museokokoelmia on avattu ulkoiseen verkkoon jo aiemmin, mutta nyt näkökulma on selkeä: tarkkailemme aihepiiriä tiiviisti matkustajan istuimelta käsin. Museoaineistoissa korostuvat näin ollen matkan motiivit, haaveilu, suunnittelu, liikkeellä olemisen kokemusmaailma sekä elintason kasvun tuoma yleinen muutos eksotiikasta arkipäiväistymiseen.

Hanke on saanut Opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustusta digitaalisen kulttuuriperinnön saatavuuden ja säilyttämisen tukemiseen.

Hankkeessa Finnan Luokkahuoneeseen tuotettu aineisto:

<https://www.finna.fi/Content/matkustamisen-muutos>

Kuvapankkimme mediaa varten:

<https://flic.kr/s/aHsmUQH363>

Lisätietoja:

Museolehtori Tiia Fynes, Suomen Ilmailumuseo, puh. 044 725 4444, tiia.fynes@ilmailumuseo.fi

Tutkija Heidi Vanhanen, Forum Marinum, puh. 040 6830777 heidi.vanhanen@forum-marinum.fi

Näyttelypäällikkö Marina Bergström, Suomen Rautatiemuseo, 040 8625240, marina.bergstrom@rautatiemuseo.fi